

PARAU HONO
IA PŌRINETIA FARANĪ
E TE TĀ'ATIRA'A CONSORTIUM 'AHA MOANANUIĀKEA PACIFIC NŌ TE PARURU I TE MOTU-FENUA

*Mātou teie te nūna'a o te moana
Te Moana nui o Hiva
Te moana tō mātou tumu,
Tō mātou ora, tō mātou tua'a'ai,
Te moana te tumu o tō mātou iho,
Tō Pōrīnetia
Mātou teie te nūna'a o te va'a*

Mātou te nūna'a o te va'a, ho'e tā'amura'a, nā te moana, nā te papa tupuna, mai tahito mai mātou i nī'a te 'are o te tau, i te rohi tu'utu'u 'ore, i te fa'ati'a ture, i te 'imira'a i te mau rave'a ato'a no te ora. Te'ote'o nei mātou i tō mātou hiro'a pōrīnetia e i tā mātou faufa'a moana. E amo nei mātou i te hōpoi'ā tupuna ia tura te puna o tō mātou ora, 'oia te moana, nō te mea te faufa'a'ore noa atu ra te 'ananahi o tā mātou mau tamari'i, ia 'ore mātou e ti'a. Ua tae tātou i te ho'e tau ātaāta mau e e ti'a ia tātou ia farofaro 'amui i te huru o te mau rave 'inora'a o te 'arutaimāreva, e te ha'apa'ora'a 'ore te orara'a o te ta'ata nei. Teie mahana toru, 13 nō novema, 2019, te hono nei tō Pōrīnetia faranī e tō te Tā'atira'a Consortium 'Aha Moananuiākea Pacific, no te rave 'amui i te 'ohipa nō teie nei tumu, te parurura'a i te Motu-fenua, i te aroha o te mau nūna'a, te mau fenua e tae roa i te moana, i te mea nā Te aroha tātou e tā'amu nei.

- Te ha'apāpū nei Hawai'i e o Tahiti i to raua feti'ira'a e ta raua hopoi'ā tupuna 'amui. Mai tahito roa mai teie papa tupuna o tātou, e nō te mea ua tupu te mana'o e maha ahuru matahiti nā mua atu e fa'afanoā i te mau va'a teretere nā te 'aumoan atupuna o Kealaikahiki.
 - > Te ha'apāpū nei mātou e riro te ihi tupuna ei rave'a ārai i te 'arepura'a o te 'arutaimāreva.
 - > Te fa'ari'i nei mātou i te 'ai tauira'a o te mau 'ite e te mau ravera'a e riro i te fa'a'ū'ana i tō tātou iho tumu, e ha'apa'ari i tō tātou mau reo tumu e i te tātā'i i te mau fenua e te mau tai iō tātou nei, e i te moana tupuna ihoā ra a Ta'aroa/Kanaloa.
 - > Te fa'ari'i nei mātou i te fa'atiani e i te ha'api'i fa'ahouā i te mau peu e te mau ravera'a tupuna e nā ai te 'arutaimāreva.
 - > E rohira'a 'amui teie nō te fa'a'ara'ara i te u'i hou nā te ha'api'ira'a e te a'ora'a.
- Nō reira te fa'ari'i nei te Tā'atira'a Consortium 'Aha Moananuiākea Pacific i te ti'ara'a rauti o te Fa'aterera'a Hau o Pōrīnetia faranī i te pae o te 'arutaimāreva. Te fa'ahiahia nei matou i teie parau fa'aū no te rohi 'amui ia fana'oā te u'i hou i te ho'e Motu-fenua.

E mana teie parau hono i te taime e tu'urima ai te mau ti'a i tonohia e na pae e piti. Ho'ea ravera'a no te mau taur'aa o teie parau. 'Aita tō teie parau fa'aū e 'oti'a i roto i te tau. Nēne'ihia i Papeete, Tahiti, Pōrīnetia faranī, te 13 nō novema Matahiti piti tauatini 'ahuru ma iva, na roto i te reo farāni, te reo paratāne, te reo tahiti e te reo vaihī.

HE HŌ'IKE LŌKAHI E HO'ŌLA I KA HONUA
HE KU'IKAHI MA WAENA O POLENEDIA PALANI ME KA 'AHA MOANANUIĀKEA

*'O kākou ka lāhui o ka moana
'o Te Moana nui o Hiva
No ka moana ko kākou ola, ko kākou mō'aukala
No laila mai ko kākou 'ano he Polenekia
'O kākou ka "lāhui holo wa'a"*

'O kākou "ka lāhui holo wa'a," he ho'okahi lāhui i pili ma ka mo'okū'auhau a i ho'opili 'ia na ka moana. Ke ō mau nei nō i loko o nā ālaina a ma muli o ko kākou ho'oikaika mau, kūlia mau. Ua ha'aheo nō kākou i ko kākou 'ano he Polenekia a i ko kākou mō'aukala holo moana. Mai nā kūpuna mai i ili mai ai ke kuleana 'o ka mālama i ko kākou kaiaola, 'o ka moana ho'i, 'oia ke 'ole kākou hana pēlā, he hopohopo wale nō ko kēia mua aku no ke ola a me ka hopena o kā kākou mau keiki. Ke hui like nei kākou i kēia wā, he hulīau no ko ka Honua ākea, e 'imi i nā hā'ina ho'oponopono i ke kūlana kūpiliki'i o nā kaiaola o ka honua a me ke ola kanaka 'ana. Ma ka lā 13 o Nowemapa, 2019 i 'ākoakoa mai ai kākou, nā 'elele o Polenekia Palani a me ka 'Aha Moananuiākea no ka hō'ike 'ana aku ē ua lōkahi ko kākou no'ono'o i ke aloha a e mālama ana kākou i ka honua ma muli o ke aloha lāhui a me ke aloha i ka 'aina me ke kai.

- Ke hō'oiā nei ko Hawai'i me ko Tahiti i ka pilina mo'okū'auhau a me ka 'auamo like i ke kuleana, no ko kākou pilina he 'ohana like o ka mo'okū'auhau no 'elua kaukani a 'oi makahiki me nā makahiki he kanahā a 'oi o ke au hou o ka holo moana 'ana ma ke ala ku'una 'o Kealaikahiki,
 - > Ke hāpai a'e nei i ka 'ike ku'una, 'o ia kekahi kumu ko'iko'i e loa'a mai ai nā hā'ina e pono ai nā pilikia o nā kaiaola.
 - > Ke ho'ohiki nei i ke kūka'i 'ike ku'una ma waena o ko kākou mau mo'omeheu me ke kālele 'ana ma ka ho'oikaika mo'omeheu, ho'ōla 'ōlelo 'ōiwi, a me ka ho'ōla i nā kaiaola i mea e ō mau ai.
 - > Ke ho'ohiki nei i ka ho'āla a ho'olaha i nā hana ku'una 'oi a'e o ka maika'i o kona hopena ma nā kaiaola.
 - > Ke ho'ohiki nei i ka ho'oulu a ho'omākaukau i nā hanauna e hiki mai ana ma o ka mo'omeheu a me ka ho'ona'auao.
- Ke mahalo a'e nei ka 'Aha Moananuiākea i ke alaka'i 'ana o ke aupuni o Polenekia Palani ma ka mālama kaiaola, a i ke komo pū 'ana ma kēia ku'ikahi mo'omeheu ho'omau e 'imi ana i ke ola mau o nā kaiaola o ka Honua no nā hanauna e hiki mai ana.

E ho'āmana 'ia kēia palapala hō'ike mai kona pūlima 'ia 'ana e nā 'elele o kēia 'ao'ao. Ke 'ae like nā 'ao'ao 'elua, e hiki ana ke ho'ololi a ho'oponopono 'ia ka hō'ike. 'A'ole i kau palena 'ia ka wā mana o kēia hō'ike. Ua pūlima 'ia ma Pape'ete, Tahiti, Polenekia Palani, ma ka lā 'umikumamākolū o Nowemapa, makahiki 'elua kaukani me 'umikumamāiwa, ma te reo Mā'ohi, ka 'ōlelo Hawai'i, ka 'ōlelo Palani, a me ka 'ōlelo Pelekānia.

M. Edouard Terepiti Fritch
Président de la Polynésie française

Heremoana Maamaatuaiahutapu
Ministre de la culture et de l'environnement, en charge de l'artisanat

Livingston "Jack" Wong
CEO, Kamehameha Schools

Nainoa Thompson
President, Polynesian Voyaging Society

Melanie Ide
President and CEO, Bernice Pauahi Bishop Museum

Dr. David Lassner
President, University of Hawai'i

Dr. Randie Kamuela Fong
Executive Cultural Officer, Kamehameha Schools, 'Aha Moananuiākea

Jamie Mililani Fong
Manager, Ka'iwakiloumoku Hawaiian Cultural Center, Kamehameha Schools